

VIII. évfolyam.

Ujvidék, 1916. január 27.

8. szám.

RAZZIA.

A képviselőházban szóváltették, megvitatták el is határozták, a miniszter sürgősen intézkedett is, hogy az elharpodzott vérbajt erélyesen meg kell szüntetni. Az okozati bajokat, hogy honnan erednek ezen mizériák, a rendőrség feladata fölkeresni.

Ujvidék, mint volt harci terület a hadiak csábingere folytán igen élénk lett. A prostucio tért hódított. Részben a itteni ballépésre hajló könnyűvértiek által nyert gyarapodást, másrészt pedig azok által, kiket a háborufüregete sodort ide.

Payerle Nándor rendőrfőkapitány minden eszközt a mi rendelkezésére állott (sajnos nagyon kevés) fölhasználta arra, hogy a bujaker veszedelmét lehetőleg innen kiküszöbölje. Nagy nehézségeket okozott az, hogy a bárcás intézmény itt Ujvidéken teljesen szabályozva nem volt és így nem lehetett a titokban burjánzó és hatalmasan elterjedő vérbajt elfojtani. Azonban ma már a rendőrségnek megadatott a mód, hogy teljes szigorral, kiméretlenül üldözze a prostucio elfajulását.

Payerle meg is tesz mindent, hogy végre Ujvidéken a vérbaj megszűnjék. Sűrűn rendel el razziaikat. A múlt vasárnapi razzia olyan eredménnyel járt, melyet még a legvérmesebb remények mellett sem remélhettünk.

Mint említettük, a vasárnapi razzia fényes, (de mégis rettenetes) eredményeket vetett fölszínre.

A felzavart mocsaras és ingoványos talajból szedték elő Ujvidék fekélyokozóit. A rendőrségen megtudtuk az eredményt. Szeretnők mind valamennyit bemutatni, de nem akarjuk megismertetni Ujvidék és környéke „tisztességes“ nőszemélyeit és ezért csak egy ketrecrevalót vezetünk elő.

Felgördül a függöny (mint önagsága budoárjában). Önagsága, kinek még azelőtt nem volt olyan mozgalmas jelene, belép. Öltözéke: drága hermelin, coboly, nyüst menyét, farkas stb. szőrméből válogatott. A legszebb, a legdivatosabb. Kaszirnő volna állítólag, de a kassa szük tere nem elégítette ki vágyait. Bucsut mondott hivatásának és sokkal jövedelmezőbbet talált, amelyben reátalált a rendőrség. 2600 K. készpénzt 1000 koronás hadikölcsönt, sok ékszert stb. találtak nála. Egy a Rákóczi utcában lévő kocsmából két péterváradit leányt állítanak

elő, kik különösen megérdemlik tiszteletünket, mert horvát létükre megtanultak magyarul. Ja! nem csoda, hisz csakis magyar népfelkelőkkel érintkeznek.

Ezután egy fényképész nejét állítja elő, kit a Petőfi-utca . . . vendéglőben vig pohárcsengés közbul ragadott ki ez a „leketlen“ rendőrség.

Szemtelen rafinált. — Kérem férjem hadbavonult, hagyott itthon pénzt és ebből vacsorázom minden este, nem minden este, de többször; azután meg 10 koronát kapok, mert bejárom. (De azt nem tudta megmondani, hogy hol bejárom) Ugy értelmezendő, hogy ő hozzá járnak be. Mikor így siránkozik „tisztességes“ erényeinek megsértése miatt. Betoppán az egyik titkos rendőr és meghazudtolja. Férje meghalt és ő vigözvegy lett.

Az igazolványkényszer megszűnt és Maradék sem akar a világtól elmaradni. Két szép fess menyecskét küld képviselőben Ujvidékre a hódító utra. Eppen akkor érik el őket a rendőri közegek, mikor mindakettő egy szakaszvezető oltalmába ajálják magukat. A szüléknek vele együtt közös hajlékot proponál. Gondoskodik majd mindenről . . .

és tudja Manó, hogy történt a folytatását a rendőrségen mondták el. Fő argumentum: a férj bevonult és most keresik, ha veszélyes is a harctér, de ők nem riadnak vissza semmitől, még Vesta oltarán is áldoznak.

Most viharedzett külsejű, erős tagbaszakadt némbert vezetnek elő.

Tót az istenverte. 48 éves Palánka szülöttje. Átugrotta a palánkot, pedig két fia van a harctéren.

* * *

Szép, mint az élet; derül az arca, mint a tavaszi hajnal, fiatal. Elsőkik Ökéről, most otthon nincsenek nekivaló legények. Itt pedig, különösen vasárnap akad elég.

— Kérem a fényképésznél voltam, lekéstem a vonatot, — mentegetődzik. No hisz lefotografálták alaposan a rendőrségen. Az egyik Zsófit az Erzsébet szálloda istállójából hozzák ki. Nem engedték, hogy németbarátságának kifejezést adhasson. Elég mára. A többitől jövőre.

A rokkant katonák jövőjének biztosítása.

Mikép békében kell készülnünk a háborúra, úgy a háboru tartama alatt kell előkészíteni mindazokat az intézkedéseket, melyek a bekövetkező béke után lesznek foganatosítandók.

Ilyen sürgősen megoldandó egyik fontos probléma a rokkant katonáink ellátása.

Mint hogy fiaink védik házi tűzhelyeinket, vagyonunkat, családjainkat, hazánkat a legszentebb javuk, életük önzetlen feláldozásával, tehát joggal számíthatnak arra, hogy ha a háboru borzalmai között munkaképességük csökkent, vagy teljesen megszűnt, ellátásukról az állam és társadalom gondoskodni fog.

Ellátásuk pedig a következő módon történhetik:

1. Amennyiben rokkantságuk a külső munkát nem zárja ki, minden város, község tartoznék részükre megfelelő munkát biztosítani.

2. Ha a rokkantság nagyobb fokú és külső alkalmaztatásra alkalmatlanná teszük őket, úgy minden vármegye egyik legforgalmasabb városában honvédménház állítandó fel, amelyekben testi erejükhez mért munkával foglalkoztatandó, a teljes munkaképtelenek pedig ugyancsak ott lennének gondozandók.

Minden rokkant katonára, ki vagyoni viszonyainál fogva előbbi kereseti képességéhez mért megéltetést biztosítani magának és családjának nem tud, annak pótolni köteles a nemzet kereseti veszteségét.

Tehát minden foglalkozási ágban a kereseti összeg megállapítandó s a rokkant keresete családja fenntarthatása céljából erre felelendő. Amennyiben teljesen munkaképtelen, korábbi kereseti összege családja számára kiadandó. A rokkantakat továbbra is úgy kell kezelni, mint mikor keresőképes volt a legnagyobb mértékben. Így szívükből a keserűség minden tövisét kihuzzuk s magunkat általa hozzájuk méltókká tesszük.

Mint hogy azonban ezen nagyszabású intézkedés tetemes költségbe kerül, annak megvalósítására már most kell a szükséges lépéseket megtenni.

1. Meg kell állapítani minden vármegyében azon rokkantak számát hozzávetőlegesen, akik vagyoni helyzetüknél fogva magukat és családjukat eltartani képtelenek.

2. Munkaalalmat kell már most biztosítani minden foglalkozási ágban a külső munkára alkalmasok számára.

3. Külső munkára alkalmatlanok számához mérten menház építendő úgy, hogy az esetleg emelkedő létszámhoz képest bővíthető lehessen.

A rokkantak száma az eddig közölt adatok száma szerint minden vármegyében megállapítható, de megállapítható a rokkantsági fok is a statisztikai adatok szerint.

Felhívás intézendő a vármegye lakosságához, hogy mindenki jelentse be foglalkozási ágak szerint, hogy hány korlátoltabb munkarejű, vagy abban a munkanemben használható rokkant katonát kész alkalmazni s mily munkabér mellett.

Külső munkára alkalmatlan rokkantak menházának munkaterme ellátandó munkagépekkel, a mezőgazdasági ághoz tartozók részére pedig

Csak azoknak a cigarettázóknak,

kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet

MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színnyomás, de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *S. D. Modiano*

a kertészetet kell bevezetni megfelelő nagyságu konyhakerttel, konzerváló készülékekkel.

Biztosítani kell tehát a menház részére egy 2-3 holdas telket építési célokra, akár adományozás, akár vétel útján.

El kell készíteni a rokkantak számához mért épületet, tervét, költségvetését, beleértve a felszerelést is.

Ha mindezekkel készen vagyunk, kerül a sor a fedezetre.

Mindenekelőtt megindítandó, a vármegye területén a gyűjtés, amennyiben az építkezési és felszerelési költséget, telekvételért nem fedezné, megyei pótdóval kell megoldani.

Bérbe kell venni a menház közelében 15—20 hold földterületet, illetve meg kell vásárolni, hogy rajta a kertészkedés üzhető lehessen az előbbi mód szerint.

A rokkantak fentartására és kerestetük kiegészítésére szolgálja:

1. az állam által a rokkantsági fokozathoz mért évi ellátás;

2. a rokkantak csökkent kereseti összege külső munkában;

3. a menházban tartották által elért jövedelem;

4. amennyiben mindezen összegek nem volnának elégségesek a normális kereseti összegek biztosítani, az állam által rokkant-alapként kezelendő a hazaárulók vagyona s ezen alapról lennének a vármegyei rokkantakhoz oly mérvben segélyezendők, hogy a teljes kereseti összegükhöz juthatnának a rokkantak, illetve családtagjai.

Ha azonban nem nyujtana akkora alapot a hazaárulók elkobozott vagyona, egy a gazdáltnál vált birtokot vagy az elhagyott s hazánkhoz csatolandó területek eladási árából befolyó összegek is ezen alaphoz lennének csatolandók.

Meg vagyok győződve, hogy ezen rokkant-alap oly jövedelmel biztosítana, amelyből a menedékházak kötelekebe tartozó rokkantak kereseti differenciájuk hiányzó része fedezhető lesz.

Kötelességévé kell tenni minden vármegyének ezen előintézkedések megtételén kívül, hogy minden községben irassák össze mindazon birtokokat, amelyek gazdálkodásra alkalmas gazdák nélkül maradtak, hogy ezen birtokokra Ámerikába szakadt véreink a tulajdonosok kellő kártalanítása mellett letelepíthetők lehessenek s velük az elveszett munkaerő s vérvesztésünk pótolható lehessen.

Amennyiben gazda nélkül nem maradt volna annyi földbirtok, — beleszámítva az elkobozott birtokokat is, — hogy azokra amerikai testvéreink letelepíthetők volnának, úgy már most oly intézkedéseket kell tennünk, hogy a telepes birtok elaprózható és elidegeníthető ne lehessen s oly nagyságban adassék ki, hogy egy 5 tagu család számára mindenkor biztos megélhetést nyujtson.

A telepítésnél a legmesszebbmenő kedvezmény nyujtandó, nevezetesen a föld vételárának törlesztése a ház felépítési költségeivel együtt csak az 5-ik esztendőben kezdődjék a kamatfizetéssel együtt s a törlesztéses kölcsön 40 évre terjedjen ki. Hogy ezen idő alatt a telepes anyagiilag megerősödhessen. A telepesnek csak annyi vagyonának kell lenni, hogy a birtokhoz előírandó legszükségesebb instrukciót, állatállományt beszerezni képes legyen.

Ha így járunk el, akkor hazánk egy szebb jövő elé nézhet s letölünk sok ezer szemről oly könnyet, mely egyébként örökkön-örökké vágó-képvé vetné rokkantait szemének megtört sugarait felénk. Legyünk igazságosak s méltányosak, mert ha hőseink az egyesek millióit képesek voltak munkaképességükben rejlt összes vagyonukkal megmenteni, ha ebben a vagyonban csorba esett, egyenlitsük ki a megmentett milliókból, még akkor is keveset tettünk, mert hol vannak az elesettek? Hol vannak azok az emberfeletti szenvedések és fájdalomak, melyeken hőseink keresztülmentek?

Csooknyay Károly. V. 2.

UJVIDÉKI SÉTÁK.

Nyelvbuvárlat.

A magyar tudományos Akadémia tudósokat küldött ki, hogy vizsgálják és tanulmányozzák a magyarországi fogolytáborokban lévő oroszokat. Van-e közöttük *osztják*? Az egyik 300, a másik majd ezer éneket, szólamot, mesét

fődözött fel. Szinte bántott, hogy én, aki szintén keresem mindig a tegnapi napot, miért nem találok rá az *osztjókra*. Nálunk is van orosz fogolytábor és minden este gyönyörűen, kitűnő összhanggal énekelnek. Arrafelé mentem. A szép ének melódiája hasonló a mi búsmagyarunkhoz. Egy-két szót fölkaptam és hengergettem be a városba. Ott az egyik meg a másik kávéházba bekukkantok; elkialtom magamat: „Megvan!” Szerencsémre, hogy már az esti korzó lakói is hazatértek a méhkasba, csak még néhány pillangó reppent el mellettem, kik észre sem vettek.

Tehát megvan! Itt, meg am-ít *osztják* a kártyát. Bizonyos most már, hogy „osztják” ez magyar.

Teljes meglepéssel sietek haza, hogy tudományos fölfedezésem az Akadémiának beküldjem, ekkor találkozom azzal az *urral*, kit nem szükséges, hogy külön bemutassak önöknek. Tehát azzal az *urral*, kinek természetében fekszik, hogy minden magyar törzsszóból kimagyaráz egy szláv eredetű gyököt.

Elmondom sebtében az „*osztják*”-féle kútforrásomat. Megrázza vén üstökét. — K. barátom ne ott keresse a magyar nyelv leszármazását, hanem a szláv törzsszavakban.

— Itt van például „szto” asztal! Diadalmasan pillant réám, olyan szemeket mereszt, mint a Rákoczi-utcában fuldokló gázmeccses.

— „Szto!”, ismétlem. (No neked megadom! —)

— Fordítsuk csak föl az asztalt, vagyis szto- szót; lesz belőle: lotsz. No mi ez? Lotsz, azaz futsz. Tehát a szlávok fordították föl a mi lotsz szavunkat és képeztek belőle egy szláv szót. Eldobták az ékét.

Megdöbbenve vette észre öreg barátom, hogy velem nem lehet kukoricázni. Mikor látam, csendes morfondirozását, tovább rákértáztam.

— De nem csak a szlávok, hanem a németek, tovább megyek, a hébereik is a magyart használták alapul. Bizonyítok!

„Gottlob” a mi „boldog”-szavunkból lett. Tessék csak megfordítani! Ugye, aki boldognak érzi magát, az azt mondja a németeknél Gottlob. Egyik hart mondja ki, a másik weich. A bibliaiban Ádám magyar származását is be lehet bizonyítani. Mikor Éva adott férjének az almából, ez azt mondotta „Ad ám”, így lett a neve Ádám.

A magyar szereti a hajt, az nagy becsben tartja. Eltanulta tőle a német, de nem akarja, hogy az ő legjobb falatja legyen a hajt, azért lovanak adja. De a sors megboszulja magát. Mivel hajt a szénája, mégis rossz a lova.

— Meg van elégedve?

Barátomon láttam hogy a német és héber fejtegetésem lehetőleg meggyőzte a magyar szó varázsáról, de a szlávra vonatkozó gyökfejtéssel nem volt megelégedve. Éppen akkor ment arra néhány szerb asszony, kik erősen kázs — estek. — Hopp itt is egy magyar törzs Fordítsuk csak át! „Kázs”-a tó. Mi ez megfordítva? „Zsák” És mivel beszélgetésünk a zsákutcába vezetett, ahonnan barátom már nem evickélhetett ki, elváltunk egymástól. Megígértem, hogy ismét hozok egy tarisznyára való szót, melyet a nyelvészek a saját nyelvükre átfórtáltak. Milyen édes lesz ezeken rágódní! Legalább lesz min, ebben a drágaságban ir.

HIREK.

Az őszinte igaz szeretet nyilatkozik meg ma az egész országban, hogy Vilmos német császárt, a magyarok barátját meleg szívvel köszöntse. Az igazság bajnokát, ki a becsület vértjével felfegyverkezve küzd, a nyílt, őszinte magyar szeretet köszönti születése napján. Üdvözlétünk bensőnk tükre. Tudjuk, hogy a háboru sorsának eldöntése reánk nézve csakis üdvös lehet. És ezt a nagy-szerű eredményt, melyet az egész világ bámul, ellenségeink irigy szemmel nézik, jórésztben Vilmos német császár műve.

Művének befejezésén sokáig-tartó boldogságot találjon, hogy a békében is a dicsőség és elismerés kincsesházában élhessen igen soká!

Az ujvidéki izraelita hitközségi választás.

Vasárnap választották meg csendben, rendben, a hitközség méltóságához illően a 33 képviselő testületi tagot és ezek választják meg saját kebelükből az elnököt és a különféle bizottságokat. Nagy megnyugvást teremt számunkra, hogy az „Ujvidéki Naplóban” kifejtett hájunak diadal aratott. Végre meg van a szent béke. Egyetértéssel nyagokat lehet alkotni. Lehet, hogy úgy történik nálunk is, mint hajdanában, mikor nagy betegség dúlt Izraelben. Ézrével pusztult el a sok fiatal erő és az Omerszámitás 33-ik napján megszűnt a baj és Izrael egészséges lett. Lehet és kívánatos is, hogy úgy legyen. Mikor a 33. képviselő-testületi tagra eső szavazatokat is összeszámlálták, akkor megszűntek az izr. hitközségben az ellentétek és a betegség, mely testét sorvasztotta megszűnt. Megválasztották: Bachrach Lajos, Bernzeller Lipót, Eichner Zsigmond, Ernst Bernát, Ernst József, Fischer Sándor, Dr. Freund Ede, Forgács Benő, Frank Gyula, Dr. Gál Ödön, Hirschenhauser Benő, Jelenik Vilmos, Dr. Kállai Béla, Dr. Kármán János, Kis Lipót, Klein Zsigmond, Kohn Gyula József, Dr. Kovacs Bódog, Königsdattler Dusan, Krausz Mihály, Dr. Kubinyi Károly, Dr. Leitner Benő, Loschitz Miksa, Dr. Lustig Nándor, ifj. Ofner Mihály, Rainer Simon, Rosenbaum Hermann, Roth Vilmos, Róster Albert, Schaffer Samu, Teubner János, ifj. Weisz József, Wertheim Henrik.

Égészégügyi jelentés a január 17—23-ig terjedő hétről. Bejelentettek e héten 2 vörhenyt, 10 kanyarót, 1 hasi gnyagmáz esetet. Január 6.-án megbetegedett kolerásunk gyógyultan távozott, ápolás alatt áll még 1—1 himlő és kiütéses typhus, mind kettő katona.

A kiknek másodsor kezdődik az élet. A háboru átmúltjait másodsor élik keresztül a gyerekkort, amikor másodsor kezdik el az életet. Már egész sereg mülläbu, mükeüz harc-os öltötte fel a polgári ruhát és beleilleszkedett a polgári életbe, ahol enyhébb harc folyik — az élettel. Azt hitük, hogy mély barázda vé-sődik homlokukra, hogy fanyaron, kedvtelentül fogják folytatni a megszakított munkát, hogy teli lesznek panasszal, siránkozással s elveszített karjuk-lábuk stigmája égetni fogja őket és A borbélysegéd, aki munkába velt ma reggel, vidáman kezd a szappanhobot verni. Mosolygós arcu legény, aki borbélyszokás szerint feleségnél kezd! — Haj, haj... Tavaly ilyenkor melegebb idő volt. — Dehogy is... — De bizony. Tavaly ilyenkor Przemyslben voltam! — Hol? Przemyslben. Ott hagytam a ballábam. Megnézzük a fiút, nem látszik rajta semmi. A mülläb tökéletes. Csak ha nagyon vizsgálódik az ember, veszi észre rajta a merevséget. A legény gyorsan, fűrgén mozog. Megkérdézzük: —

Nem okoz bajt a muláb? — Dehogy is. Sokkal jobb, mint az igazi. Nem lesz reumás. Aztán ha nem vagyok meglegedve vele, kiscsejrelem. Ezt tessék utánam csinálni! Igaza van, De mégis valami megnevezhetetlen, önkéntelen sajnálkozás fut keresztül rajtuk. Meglátszik az arcukon. A fiú észreveszi: — Sajnálni tetszik engem. Miért? Nem tudunk válaszolni neki. Ő pedig folytatja: — Tetszik tudni, nekem nincs semmi bajom. Jól érzem magam, jól kezelek, többet, mint eddig, megbecsülnek jobban mint azelőtt, csak egy bajom van. — Még pedig? — Az, hogy sajnálnak, amikor nem szolgáltam rá. Az embert nagyon bántja az ilyen. Ha leülök valahol és észreveszik, hogy csinált a lábam, felsőhajtanak, ha járok az utcán, utánam fordulnak a vénasszonyok és megérik a szemüket, kifújják az orrukat... Minek? Engem ne sajnáljon senki! Csupa optimizmus, csupa életkedv. És képzetelem már látjuk is a többi, amint mulábukkal végigkopogtatják az utcát reggelenként, mikor munkába mennek. Arcukon a jókedv, az elvégzett kötelesség nyugalma. És vidáman indulnak az életnek, amely másodsor kezdődött el nekik...

A vidéki sajtó faluja. A magyar társadalom páratlan áldozatkészséggel és hazafias buzgalommal segíti a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségét azon lelkes törekvésében, hogy az orosz betörés által feldúlt egyet kárpátia falut ujjáépíthesse. Maga a Szövetség elnöksége és igazgatóság kezdte meg a gyűjtést a következő összegekkel:

Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége	500 K
Szavay Gyula elnök	100 "
Dr. Brajyer Lajos alelnök	100 "
Lenkei Lajos alelnök	50 "
Sas Ede igazg. tag	50 "
Fenyves Ferenc igazg. tag	50 "
Tömörkény István alelnök	25 "
Palócz László titkár	25 "
Matzner Sámuel igazg. tag	25 "
Rabel László igazg. tag	20 "
Dr. Kovács József igazg. tag	20 "
Dr. Milkó Izidor	15 "
Móra Ferenc igazg. tag	15 "

Ujjabban hozzájárultak a gyűjtéshez:
Reiniger Jakob a V. H. O. Sz. ügyésze és neje 500 K
Gyöngyös város 100 "
A „Zala” szerkesztőségének gyűjtése (Nagykanizsa) 80 "
A „Fehértemplom és Vidéke” gyűjtés 18 "

Tekintélyes összeggel járult a nemes célhoz Nagyvárad közönsége a január 15-én rendezett hangverseny alkalmából. A hangversenyen egész sereg művész szereplő társaságban közreműködtek Szavay Gyula a V. H. N. Sz. elnöke és Vészi Margit a kiváló író. A nagyváradai színtársulat pedig Fehér Dezső nagyváradai szerkesztőnek alkalmi darabját: „Háborús élet a szerkesztőségben és a fronton” adta elő nagy siker mellett. A művészestély 1504 kor. 72 fillért jövedelmezett a „Sajtószállítás” céljaira és így a gyűjtés eddigi eredménye összesen 3197 korona 52 fillér. Legközelebb az ország nagyobb városaiban rendez a V. H. O. Sz. hangversenyeket és a vidéki hirlapírók közreműködésével lankadatlan buzgalommal folytatja a gyűjtést.

Vöröskeresztes adományok: Kürti János 3 K., Fáth Eszti 1 K., Brüll Mariska 1 K., Grün Samu 1 K., Wollberger József 2 K., Dr. Rosenzweig József 2 K., Hacker Imréné 1 K., Reck Franciska 2 K., Weinfeld Rennardné 2 K., Klein Armin 2 K., Székely Salamonné 1 K., Boros Mihályné 1 K., Schill Miksa 1 K., Gruber Károlyné 1 K., özv. Petrik Ferencné 1 K., Goldbert Vilma 2 K., Nikolics Tótor 2 K.

Rennei Ferenc 5 K., Szikora Józsefné 1 K., Kasper Gergely 2 K., özv. Bakayné 2 K., Rupp Adámné 1 K., Hoschek Ferenc 1 K., N. N. 80 fill., Pavlas Julia 40 fill., Csarsch Dezső 4 K., Dobanovacska Jelena 2 K., Gostovics Pál 4 K., Novics Katica 160 K. (Folytatása következik).

A hadifoglyok ruházata és a velük való bánásmód. Hivatkozással a m. kir. földművelésügyi miniszter 70006/71. 1/916 számú rendeletére közhírré teszem, hogy a mezőgazdasági munkára kiadott hadifoglyok részére szükséges ruhaneműek megküldése, illetve fedezése végett a munkaadók csak a hozzájuk legközelebb levő csendőrség által látatmányozott szükségleti kimutatás csatolásával közvetlenül azon fogoly tábor parancsnoksághoz kell fordulni, amelyből a hadifoglyok kiadattak. Egyidőben a m. kir. B. M. 44549/eln. számú rendeletére hivatkozással közhírré teszem, hogy a hadifoglyokkal szemben mindenki mindennemű sértő magatartástól avagy velük szemben való bizalmasabb barátkozástól tartózkodjék.
Payerle főkapitány.

Küldjünk a harczterén didergő katonáinknak

SPIRITOL
sokkal olcsóbb, jobb és praktikusabb mint bármely más gyorsfőző.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

SPIRITOL a kalona kalyhája Főz! Melegít!
SPIRITOL a harczterén nélkülözhetetlen.

Vigyázzon a „SPIRITOL” szóra, és az égő kocka védjegyére! Utánzatoktól óvakodjon! Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és minden szakmába vágó üzletben. Hol kapható nem volna, szállít:
SPIRITOL-FABRIK, Wien III. Steingasse 5.

Gumigyártmányok rekvirálásának ügye.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak 163/eln. 306/916 számú rendeletére hivatkozással ezenel közhírré teszem, hogy a nyers gumi és gumigyártmány készletek hadi célokra rekvirálva vannak. A rekvirált gumikészletek az iparkamráról díjmentesen kapható bejelentő lapokon a m. kir. K. M. ipari műszaki osztályának bejelentendők. Az igénybe vétel alól indokolt esetben a m. kir. kereskedelmi miniszter felmentést adhat.
Payerle főkapitány.

Hatóság elleni erőszak vétségben mondotta ki Mirilov Illes sajkásszentiványi lakost büntönsék az ujvidéki törvényszék, mert Rex Ede bírósági végrehajtóra, ki nála járt, hogy egy kielégítési végrehajtást foganatosítson, téglát emelt. 1 napi fogsápra ítélték.

Tiltott lap árusításáért büntették meg Miszkov Mika felsőkaboli levélhordót, mert a „Tribuna” Belgrádban megjelölt tiltott lapot árusította. 100 korona pénzbüntetéssel sújtották.

A fűthető alsónadrág. Nagyszerű melegítőeszközt talált fel Beck Miksa, az innsbrucki ipariskola elektrotechnikai tanára és Schröter dr. bécsi orvos. A találmány: elektromos alsónadrág. Egy katonai szaklap a következőket írja róla:

— Az elektromossággal fűtött alsónadrágnak az a feladata, hogy a lábszáraikat melegen tartsa. A szövét az izolációra való tekintettel készült és rendkívül simulékony, bár elektromos fűtődrótok vannak benne. Ha az egyik elektromosan fűtött régió felmondaná a szolgálatot, a többi részt azért tovább fűtik. A ruhadarab sulya 850 gramm.

Az „üzem” kábel útján történik, száz méter vagy még nagyobb távolságból. Sőt az áramot az előőrökre való tekintettel ótszáz méterre is el lehet vezetni s így megmenekülnek a megfagyás veszedelmétől. Az elektromos alsónadrág úgy melegíti a testet, mint az elektromos termomotor. A rövidzárlat elhárításáról megfelelő biztosító felszerelések gondoskodnak. A közelben felállított transzformátor pedig azt teszi lehetővé, hogy a meleget szabályozzák. A kísérletek alapján bebizonyosodott, hogy néhány percel az áram megindítása után az alsónadrág hőfoka felülmúlja a test hőfokát, sőt a zsebeket is melegíti. A kísérletezések még folynak. Az elektromos alsónadrág köteletes biztosítószere a megfagyás ellen és minden rendelkezésre álló árammal üzembe helyezhető. Egy ilyen alsónadrág ára 80—100 korona lesz.

Kérelem. Az ujvidéki szállósgazdák azzal a kérelemmel fordulnak lapunk útján a városi tanácshoz, hogy gondoskodjék kellő időben elegendő mennyiségű gálicikorról, nehogy sok-sok ember reményei tönkretéessenek azáltal, hogy nem lévén a permentezésre elegendő gálicikó, szállójá elpusztult. Továbbá kéri a tanácsot, hogy jutányos árban adassa ki nekik a permentezésre való anyagot, mert hallatlan zorsoraárakat kérnek egyes lelketlen kereskedők.

„APOLLO” MOZI!!!!
A FALUSI LIBA életkép 2 felvonásban.
NOCTURNO
egy nyár éji álom regénye után
Chopin Nocturno kíséretével 4 felv.

KOSZTITS SÁNDOR
keresked. Ügynök
Közvetít mindenféle eladási és vételi üzleteket főleg hazai terményekből.
Nagy kereskedelmi- és ipari összeköttetése a Balkánnal. Gyik utca 11.

Rohitsy
Tempel
Styria
Donati
Legdusabb természetes magnézium-glaubersósforrások.
Főiskola Magyarországi rósdó: Hofmann József, Budapest V., Bathory-utca 6.

UJVIDÉKI VÁROSI

J O D O S G Y Ó G Y F Ü R D Ő

alcalicus jódos gyógyforrás.

Modernül épült fürdőépületben jó, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvízgyógyintézet — **Villamos gyógyudorok.** Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdő. Csuz, kőszvény, ischiasis, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkalvalva ellátva. Modern vendégszobák és étterem. Téli kurára kiválóan alkalmas. Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos. Kimerítő tájékoztatást küld az igazgatóság. **Egész éven át nyitva.**

